

Jornada d'homenatge a Tomás Navarro Tomás en el CEU de València (octubre de 2009). – La Universitat CEU Cardenal Herrera (Alfara del Patriarca, València) va ser l'escenari de l'homenatge al filòleg Tomás Navarro Tomás (TNT) (La Roda, Albacete 12-IV-1884 – Northampton, Massachusetts, EUA 16-IX-1979) en commemoració dels 125 anys del naixement i 30 del traspàs. L'organitzador de la jornada va ser el professor del CEU Vicent Garcia Perales, autor d'una tesi inèdita sobre l'*Atlas Lingüístico de la Península Ibérica* (ALPI), l'obra mestra dirigida per Navarro Tomás abans del seu exili als EUA. L'acte es va celebrar la vesprada del 29 d'octubre de 2009 a la Facultat de Ciències de la Comunicació del CEU de València.

L'homenatge va consistir en una taula redona moderada per García Perales amb la presència de dos especialistes relacionats amb la temàtica de l'homenatjat (Antonio Hidalgo i Marina Zaragoza), un professor del Canadà, que hi va intervenir per videoconferència (David Heap), a més d'una de les becàries de l'ALPI (Ángeles Sarrión). Així mateix s'hi van exposar panells de la vida i l'obra del filòleg espanyol.

A l'acte van assistir els representants de l'Ajuntament de La Roda, Sonia de la Banda (regidora de cultura), Toñi Escobar (responsable de biblioteca), que van ser rebudes per Elías Durán, degà de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat CEU Cardenal Herrera.

Antonio Hidalgo (Dept. de Filologia Espanyola de la Universitat de València) va fer un repàs per la trajectòria del filòleg de La Roda, tot destacant que Navarro Tomás es va avançar als estudis del que seria en un futur la Fonètica. Hidalgo va ressaltar també la talla personal de l'investigador i el prestigi de la seua obra per «l'impressionant desplegament de coneixements i saber que cap en tan poques pàgines». Així mateix, va indicar que tots els manuals que han sorgit després dels de TNT «són un resum o una prolongació de les directrius iniciades per ell.» De tota l'obra del filòleg, l'especialista en Fonètica de la Universitat de València va qualificar d'actuals els dos treballs fonamentals de Navarro Tomás: *Manual de pronunciación espanyola* (1918) i *Manual de entonación española* (1944), escrit des de l'exili.

L'acte de commemoració va seguir amb el parlament serè de Marina Zaragoza, professora del departament de Filologia Catalana de la Universitat de València i deixeble de Manuel Sanchis Guarner (l'editor del primer i únic volum publicat de l'ALPI en 1962). Per a Zaragoza, «el treball de TNT és tan important que no es pot circumscriure només el castellà», i va ressaltar que «a part de fer els qüestionaris de l'ALPI, el seu equip va arregar la llengua viva del poble». La professora va aconsellar al públic, majoritàriament estudiants de Ciències de la Comunicació: «No vos deixeu portar per la moda, tota llengua ha de dur la dialectologia a la norma perquè pervisca».

La sessió va comptar amb la presència a través de videoconferència de David Heap, professor de la University of Western Ontario de Canadà, recuperador de l'ALPI i director de www.alpi.ca. Heap va assenyalar que l'ALPI es va realitzar per mitjà de «enquestes de les tres llengües romàniques de la Península Ibèrica a través de dos qüestionaris, un de pronunciació i un altre de paraules.» El projecte va començar el 1931 i quan ja tenien el 90 % de les enquestes realitzades, es va interrompre per l'esclat de la Guerra Civil el 1936. En els anys 50 el CSIC va acabar les enquestes i el 1962 es va publicar l'únic dels deu volums que s'havien projectat, dirigit per Manuel Sanchis Guarner des de Palma i València. Per a finalitzar, Heap va anunciar una primícia: «En els pròxims quatre anys el CSIC durà a terme la publicació en Internet de l'ALPI inèdit, tant dels quaderns com dels mapes».

L'última intervenció va ser a través del telèfon amb Ángeles Sarrión, catedràtica de Llengua i Literatura Espanyola i becària del CSIC en aquella època per a l'ALPI. Sarrión va reportar les seues experiències per a transcriure els materials de l'ALPI que dirigia Sanchis Guarner des de València. La catedràtica va explicar a l'audiència que l'equip de l'ALPI estava format per tres equips de dos lingüistes cada un que treballaven des de Galícia, Astúries i València respectiva-

ment «i es queixaven del retard a rebre les llistes de paraules pel fet que era per mitjà de correu postal.» Per a la catedràtica va ser una «llàstima» que l'ALPI no s'acabara.

El moderador va posar el punt final a l'acte amb l'anunci de la publicació del llibre del qual és coautor, juntament amb Santi Cortés, *La historia interna del ALPI. Correspondencia (1910-1976)*, que la Universitat de València acaba de publicar. Així mateix, va presentar el blog que ha dedicat a l'ALPI en Internet.

L'acte d'homenatge tenia prevista la participació telefònica de la filla de Tomás Navarro Tomás, Joaquina Navarro Guirao, amb qui aquell va passar els últims anys de vida. Per problemes tècnics no va poder establir-se la connexió, però com a continuació de l'acte, el professor del CEU Vicent Garcia Perales va oferir una conferència a La Roda (Albacete) sobre l'ALPI en commemoració de Navarro Tomás, durant el transcurs de la qual el poble natal del filòleg va gaudir d'una xicoteta conversa amb Joaquina Navarro, que viu encara als EUA amb 93 anys. A l'acte de La Roda també van fer acte de presència els dos nebots néts de Tomás Navarro Tomás, Roque i Tomás.

Tant els vídeos de l'homenatge a València com els de l'homenatge a La Roda estan disponibles al Youtube.